

MÍSTA UNESCO

in.ihned.cz/zahranici

dii dosáhl osvětlení. Tento mateřský strom byl však v 6. století skácen a ten, který roste na jeho místě nyní, je výhonkem šrilanského stromu. Anurádhapura je proto pro buddhistické Sinhálce nejpůvodnější místo na Šrí Lance.

Do města se kdysi dostal i posvátný Buddhův zub. Každoročně se pak ve velkolepém procesi tato relikvie nosila do chrámu Abhajaigiri, kde ji po nějakou dobu vystavovali. V dnešní době se slavnost nesení Buddhova zubu odehrává ve městě Kandy.

Invaze z jižní Indie v roce 933 Anurádhapuru pobořila a vydrancovala natolik, že se hlavním městem stala bezpečnější Polonnaruva. Zcela opuštěná a rozpadající se Anurádhapura se zničeným zavlažovacím systémem zarůstala džunglí a trvalo téměř tisíc let, než ji počátkem 19. století objevili při stavbě železnice Britové.

Prastaré vodní nádrže

V Anurádhapure převažují tři hlavní typy staveb: kláštery a paláce, dále stúpy – dágaby a vodní nádrže – pokuny. Dágaba (doslova „relikviář“) je mohyla zvonovitého tvaru, která má průměr od několika až do sta metrů. Ta největší, Džétavanaráma, postavená na přelomu 3. a 4. století, zůstává dodnes se 122 metry nejvyšší cihlovou stavbou na světě. Už několik let se opravuje a podle tempa a pracovního nasazení dělníků tomu asi ještě několik dlouhých let nebude jinak.

FOTO: FRANTIŠEK VÍTEK

V předměstích a na okrajích Anurádhapury stojí další významné dágaby: Maháthúpa, Pubbarama, Tanovana a Thuparama. Procházka mezi nimi nám začíná být nepříjemná, protože u každé z nich je zapotřebí nejen sundat obuv, ale i pokrývku hlavy, do které pak nemilosrdně praží slunce. Raději odcházíme do stínu a k jiným památkám.

Zajímavostí Anurádhapury je množství už zmíněných pokun, zdobených nádrží na vodu. Sloužily coby vodojem na pitnou vodu nebo jako bazén pro obřadní koupele. Dnes jsou však většinou poníčené, některé hustě zarostlé vodním květem, u jiných se rozpadají okraje ozdobené reliéfy. Nejzachovalejší se zdá Kuttam pokuna, ale zelenká vlna ke koupání, natož k pití vůbec neláká.

V okolí města vznikaly jako zdroje vody pro obyvatele i pro zavlažování polí různé velké přehrady. Například přehrazením řeky Malvatuoja se vytvořilo umělé jezero s rozlohou 18 kilometrů čtverečních. Většina z přehrad se dochovala dodnes – některé jsou zřejmě nejstaršími umělými vodními nádržemi na světě.

Právě u takového jezera stojí náš bungalov, kde si nad vynikající večeří vychutnáváme jeden z posledních západů slunce na Šrí Lance. Návštěva města, zapsaného v roce 1982 na Seznam světového kulturního dědictví UNESCO, určitě za to stála. ■

FRANTIŠEK VÍTEK

Zajímavost

Ostrov i stát se jmenoval Cejlon až do roku 1972, kdy byl stát poprvé přejmenován. Od roku 1978 se nazývá Demokratická socialistická republika Šrí Lanka. Psaní názvu země Šrí Lanka (zdvořilostní přívlastek šrí – doslova skvělý, slavný) vychází z tradiční indické terminologie, založené na klasickém jazyce – sanskrtu. V novodindických jazycích to zní „Šrí“. Jméno Lanka označovalo v eposu Rámájana sídlo démona Rávany.

Fakta

Šrí Lanku obývají a formují dva hlavní národy: indoevropští Sinhálci (více než 15 mil.) a drávidští Tamilové (asi 3,1 mil.), odlišní rasově, nábožensky i písmem. Sinhálci, proudící na ostrov od poloviny 1. tisíciletí př. n. l., prohlašují sami sebe za potomky „původních“ obyvatel ostrova. Tamilové přicházejí na ostrov z jižní Indie jako kupci, osadníci nebo dobyvatelé v několika vlnách, v té první jen o málo později než Sinhálci nebo dokonce současně. Sinhálci na své sousedy nepřestali nahlížet jako na vetřelce.

Po roce 1978 na ostrově vypukla otevřená občanská válka. Tamilská organizace Tygři osvobození tamílského lámu (anglická zkratka LTTE) usiluje o zřízení vlastního státu na severovýchodě ostrova a používá k tomu veškeré metody, včetně teroristických útoků na civilní cíle. Ostrov je linií příměří z roku 2002 fakticky rozdělen. Po tragické vlně tsunami v roce 2004, která zasáhla zejména oblasti obývané Tamily, se konflikt rozhořel s novou silou. Tamilové si totiž celkem oprávněně stěžovali, že humanitární pomoc nebyla rozdělována spravedlivě, respektive nemínili připustit, aby na její rozdělování dohlížely vládní síly. Ozbrojená konfrontace, probíhající už třetí desetiletí, stála život asi 65 tisíc obětí a další statisíce připravila o domov.

IN magazín Hospodářských novin • Šéfredaktor listu: Petr Šimůnek • IN magazín: Tomáš Wehle (vedení), Daniel Pácek (editor), Libor Ševčík, Tereza Hromádková, Kateřina Hovorková, Eva Petrová (grafika) • Redakce: Dobrovského 25, 170 55 Praha 7, mail: in.hn@economia.cz, telefon: 233 073 071, fax: 233 072 060 • Příjem inzerce: Inzerční oddělení Economia a.s., Dobrovského 25, 170 55 Praha 7, telefon: 233 071 782 • Tisk: Moraviapress, a. s., Břeclav • Samostatně neprodejné